

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 11. julija 1902.

List 28.

Iskrice.

(Dalje.)

12. Molitev.

Kaj je molitev? Molitev je hrana, življenje naših duš, temelj zemeljske sreče, neizčrpen vir božjih darov, ključ do zakladov božjih milosti. Molitev je povzdigovanje duha in srca h Gospodu Bogu. Ako obudimo vero, upanje, ljubezen ali kesanje, tedaj molimo. Ako se Bogu zahvaljujemo za prejete dobrote ali Ga prosimo milosti, ako premišljujemo Božjo ljubezen in dobroto, tedaj molimo. Ako vse svoje delovanje in nehanje Bogu darujemo, takrat molimo; kadarkoli se naš duh vzdigne od posvetnih stvari k Bogu, tisto pot molimo. Če pa le ustnice pregibamo ter smo prostovoljno razmišljeni, takrat to ni molitev nego prazno blebetanje.

Čemu torej molimo? Molimo, da Boga hvalimo in častimo. Z molitvijo stopi človek v zvezo z Bogom ter Mu daruje dari, ki jih je človek kot podložnik dolžan svojemu večnemu Gospodu, namreč: Čast, hvalo, slavo. Bog je tisti, ki je rekel: Bodi, in je bilo. Pa kakor je rekel: Bodi, in je bilo vse, prav tako bi lahko rekel: Ne bodi več, — in vse stvari bi se izpremenile v nič. Kadar se zemlja trese, grom bobni, bliski švigajo, tedaj človek spozna svojo slabost, spozna tudi, da je še en gospod nad njim, ki je vse-mogočen. In prav zato, ker je vse-mogočen, je tudi neskončno usmiljen. On je naš blagi, dobrotljivi Oče, ki za nas očetovsko skrbi. In tega Boga, Gospoda in Očeta je treba spoznati, častiti, ljubiti. To pa učinimo z molitvijo.

Dolžni smo moliti, da se Bogu zahvaljujemo za prejete dobrote. Vse, kar

vidimo, vse, kar imamo, je dar Božji. Duša, telo, zdravje, hrana, obleka, premoženje idr., — vse je dar Božji. Kako se naj Bogu zahvalimo za vse te dobrote? Pred vsem z molitvijo.

Ker so vsi darovi le dobrote Božje, ki jih nam Bog daje brez našega zasluženja po svoji neskončni milosti, zato je naša dolžnost, da Ga zanje prosimo. Jezus sam je rekel: „Prositi, in se vam da.“ (Mat. 7. 7.) „Karkoli bote prosili Očeta v mojem imenu, vse Vam da.“ Treba je torej, da vsak dan molimo in prosimo Boga potrebnih darov.

Moliti moramo, da potolažimo jezo Božjo in da zadobimo odpuščanje grehov. Bogu je všeč molitev. Izraelci so se proti Bogu zelo pregrešili, in Bog jih hoče ostro kaznovati. Mozes zanje prosi, in Bog jim prizanese. Ninive, grešno mesto, bi bilo moralo biti pokončano; a Ninivljani se pokore in molijo, in Bog jim prizanese. Krist sam je učil moliti: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ (Matej 6, 12). Sv. apostol Jakob nas opominja: „Vzajemno molite, da se izveličate.“ (Jakob 5, 16.) Kdo bi torej ne molil, ko je molitev tako zelo imenitno delo?

Molitve je potrebna vsem ljudem, ki se pameti zavedajo. Kako je molitev potrebna, pokazal nam je pred vsem naš Gospod Jezus Krist. — Jezus je velel moliti: „Prositi, in se vam da; iščite in najdete; trkajte, in se vam odpre: zakaj vsak, kdor prosi, prejme; in kdor išče, najde, in kdor trka, se mu odpre.“ (Matej 7, 7. 8.) Koliko je Jezus molil! Molil ni le po dnevu nego cele noči, molil je v tempeljnu, v hiši, na ulici, molil je na gori, v puščavi, pri vsakem obedu. Molil

je v življenju, molil je še v zadnjih vzdihljajih, ko je v grozovitih mukah visel na lesu sv. križa. Molil je pred vsakim važnim dejanjem. Preden je nastopil svoje javno delovanje, šel je v puščavo, kjer je molil in se postil štirideset dni in štirideset noči. Preden je apostole izvolil, je molil, preden je Lazarja obudil, je molil. Naš Gospod in Izveličar je molil zlasti, da je nam dal izgled, da Ga posnemamo tudi mi. O, koliko so apostoli in prvi kristijani molili! Stari pisatelji nam krasno popisujejo, kako so se prvi kristijani zbirali k molitvi in v prepevanju sv. psalmov prečuli cele noči.

Da je molitev potrebna, razvidno je iz tega, ker sveta cerkev zapoveduje javne molitve. — Prav tako trdijo potrebo in dolžnost molitve sveti cerkveni učeniki. Sv. Krizostom pravi: „Kakor je potrebno človeku dihanje, tako potrebna je kristijanu molitev.“ Sv. Bazilij: „Kakor hrana, tako potrebna je kristijanu molitev.“ Kar je telo brez duše, ptica brez perot, riba brez vode, to je kristijan brez molitve.“

Brez molitve se nam ni mogoče izveličati, kajti molitev je hrana duši za večno življenje. Bog hoče, da bi se izveličali vsi ljudje. „Bog hoče, da bi bili vsi ljudje izveličani in k spoznanju resnice prišli.“ (1. Timot. 2, 4.) Izveličali se bomo le tedaj, če bomo v milosti Božji Bogu všečno živeli. To pa je mogoče, če bomo molili.

In zares, kake neizmerne koristi ima človek od molitve! Z molitvijo se človek združi s svojim Stvarnikom, z večno resnico. Pri molitvi delujejo vse dušne moči: um, volja, srce. Um misli, volja hrepeni, srce se ogreva v večni ljubezni. Zato molitev bistri duh, srce vnema za plemenita dela, voljo nagiblje k večno lepemu. Molitev bistri in razsvetljuje naš um za dobro, kajti naša duša pri molitvi čuti prisotnost Večnega, umiri se, učisti, Bog stopi v njeno notranjost in jo razsveti, da spoznava, kaj je dobro in kaj hudo. „Pristopite k Njemu in boste razsvetljeni.“ (Ps. 33, 6.) Molitev krepi nas za dobro, da se hudega varujemo, izkušnjave premagujemo, vse ovire k izveličanju odstranimo in z veseljem Bogu služimo. Molitev nas tolaži v bridkosti in nam pomaga v stiski. „Jeli kdo žalosten med vami, naj moli.“ (Jakob 5, 13.) Kakor je goreča molitev Jezusa okrepila na Oljski gori, da je mogel piti iz keliha trpljenja, prav tako bode tudi nam ob času bridkosti in trpljenja v molitvi uteha. Molitev pa tudi izprosi nam milost stanovitnosti do konca.

„Kdor je stanoviten do konca, bo izveličan.“ (Matej 10, 22.) Sv. Avguštin uči: „Stanovitnost do konca Bog le tistim podeli, ki Ga za to prosijo.“ Zato pravi sv. Alfonz Ligvorijan: „Kdor moli, bo izveličan, kdor pa ne moli, bo pogubljen.“ In zares, nobenega svetnika ni v nebesih, ki ne bi bil molil v življenju. Vsi verni kristijani radi molijo. Pobožno, pošteno življenje vidimo le pri tistih, ki imajo živo vero v Boga in radi molijo. Hudobija, razuzdanost, nenravnost je le pri onih doma, ki so se odpovedali veri in molitvi. Vse nravno življenje izhaja iz molitve. Ako v kaki občini, deželi, državi ljudje npravstveno propadajo, znamenje je to, da se ondi premalo moli. Kjer ljudje ne molijo in na Boga pozabijo, tam jih tudi Bog zabi in pusti, da gredo od pregrehe do pregrehe. Ako hočemo biti krepostni, srečni in zadovoljni, tedaj molimo, veliko molimo. Zato si je sv. Terezija želela iti na visoko goro in klicati na vse kraje sveta: „Otroci človeški, molite, molite, molite!“

Treba je prav moliti. Dobra molitev ni nikdar brez koristi. Jezus sam pravi: „Prositate in se vam da.“ (Mat. 7, 7.) Krist ne pravi: Prositate in se vam morebiti da. Ne, Jezus naravnost pravi, da smo prav gotovo vselej vslišani, če le prav molimo. Mogoče, da nismo vslišani, česar prosimo, a iz tega ne sledi, da bi bila morebiti molitev brez vspeha. Morebiti ni bila prava ona stvar, za katero smo prosili, in Bog nam da kaj drugega, ki je za nas koristnejše. N. pr. bolnik prosi Boga zdravja, a Bog mu zdravja ne da, nego milost stanovitnosti do konca. In tem potem se bolnik izveliča, dočim bi se pogubil, če bi ozdravel.

Zato je velike važnosti, da znamo prav moliti. Mnogi molijo in ne dosežejo, ker ne molijo kakor se spodobi. „Prositate in ne prejmete, zato ker hudo prosite, da bi je zapravili v svojem poželenju“, pravi sv. Jakob (4, 3.)

Pred vsem moramo moliti, da bi se to zgodilo, kar je Bogu v čast in nam v izveličanje, in še le potem lahko prosimo telesnih in časnih dobrin. „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo navrženo.“ (Matej 6, 33.) — Pri molitvi se moramo zanašati na zasluženje Jezusovo ali z drugo besedo: moliti moramo v „Jezusovem imenu.“ „Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam da,“ pravi Jezus sam. (Ivan 16, 23.) — Moliti moramo pobožno t. j. pri molitvi moramo misliti na Boga, naše srce mora plamteti za čast Božjo in

lastno dušno izveličanje, ter se moramo varovati vsake prostovoljne raztresenosti. Molilce, ki le ustnice pregibljejo, Bog graja: „To ljudstvo me časti z ustnicami, njegovo srce pa je daleč od mene.“ (Matej 15, 8.) — Treba je moliti ponižno. Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje milost.“ (Sv. Jakob 4, 6.) Ošabnemu beraču kdo bi kaj dal? Prav tako Bog ne usliši prošnje ošabneža, pač pa vedno usliši molitev ponižnega. „Molitev ponižnega oblake predere; in se ne utolaži, dokler se k njim ne približa, in ne odstopi, dokler ne pogleda Najvišji na njega.“ (Sirah 35, 21.)

Molimo zaupno.“ „Še nobeden ni bil osramočen, ki je upal v Gospoda.“ (Sirah 2, 11.) Kadar molimo, učil je Jezus Krist, naj nagovorimo Boga z: „Oče naš!“ S to besedo ga isto zaupnostjo prosimo, kakor prosi otrok svojega očeta. Kdor moli zaupno, vse doseže. „Vse, kar koli prosite v molitvi, verujte, da prejmete, in se vam zgodi.“ (Marka 11, 24.)

Moliti moramo sicer zaupno, vendar vedno vdani v voljo Božjo t. j. prepustiti moramo Bogu, da nas po svoji previdnosti usliši ali pa ne. — Ali moder oče vedno usliši prošnje svojega ljubljene otroka? Ne, saj otrok marsikdaj prosi kaj takega, kar bi mu ne bilo v korist, nego v škodo. Kako moramo udani v voljo Božjo moliti, bodi nam v izgled Jezus na Oljski gori, ki je molil: „Oče ne moja, nego Tvoja volja naj se zgodi.“ (Luka 22, 42.)

Treba je stanovitno moliti. Stanovitnost je krona molitve. Sv. pismo uči, na mnogih krajih, da moramo stanovitni biti v molitvi. „Treba je vselej moliti in ne jenjati.“ (Luka 18, 1.) „Čujte torej in molite vsak čas.“ (Luka 11, 9.) „Molite brez prenehanja.“ (I. Tesal. 5, 17.) Ista misel je izražena v besedah: „Prosimo, in se vam da; iščite in najdete; trkajte, in se odpre.“ (Matej 7, 7.) Kadar molimo, moramo biti kakor berači, ki ne nehajo prositi in trkati na vrata, dokler ne dobe miloščine. Zlasti je stanovitnost do konca milost, ki jo dobimo z vedno molitvijo. Sicer te stanovitosti ne moremo doseči z lastno močjo, vendar pa jo nekako zaslužimo z molitvijo, kakor omenja sv. Avguštin. — Torej molimo vedno in ne nehajmo moliti, ako se hočemo izveličati.

Zatekajmo se pa, kakor opominja sv. Bernard, vedno k priprošnji Matere Božje: „Išči milost, išči pa jo po Mariji! Kajti kar ona išče, to tudi najde; njena prošnja je vedno uslišana.“

Molimo torej veliko, molimo vsak dan zjutraj in zvečer in kadar zvonijo angeljevo češčenje,

pred jedjo, po jedi, pred delom, po delu, v izkušnjah, v vseh nadlogah, težavah in potrebah. Molimo za vse ljudi, za žive in mrtve, za prijatelje in sovražnike, posebno pa za starše in sorodnike, za duhovsko in deželsko gosposko. Zlasti obudimo vsak dan zjutraj, ko vstanemo, dober namen, da hočemo vsa svoja dela vedno opravljati Bogu v čast in v svoje dušno izveličanje. Tako bo vse naše življenje ena sama nepretrgana molitev, kakor je bilo življenje Jezusovo ena sama nepretrgana molitev. Če bomo molili, srečni bomo že na tem svetu, a brezkončno srečni na drugem svetu. Če ne bomo molili, nesrečni bomo, nezadovoljni na tem svetu, a na veke pogubljeni na drugem svetu. „Kdor moli, bo izveličan; kdor pa ne moli, bo pogubljen.“ (Sv. Alfonz Ligvorijan.)

13. Greh — največje zlo.

Bog je dal človeku um in prosto voljo, a dal mu je tudi zakone, po katerih naj se ravna, ako hoče prejeti plačilo, večno blaženstvo. Z razumom umi človek božje zakone, a njegova prosta volja jih izpolnjuje ali pa ne izpolnjuje. V vsem stvarstvu vlada krasen red, ki se ne sme kršiti. Volja Božja zapoveduje ohranjevati ta red, prepoveduje pa ga rušiti. To je večni zakon, ki je vtisnjen v človeško pamet. Kdor po pameti živi, živi po volji Božji; živi, kakor mu ukazuje večni zakon, naven red. Vse, kar se sklada z večnim zakonom, je dobro, vse pa, kar je zoper večni zakon, zoper naven red, je greh, naj si bodo misli, besede ali dejanja.

Greh je prestopek večnega zakona, rušenje je navenega redu, lišenost (privatio) je dobrosti, katero bi morale imeti stvari. Greh je največje hudo na svetu. Bolj grdega, ostudnega, zločestega si sploh ne moremo misliti nego je greh. Da si bomo laglje predstavljali zlobnost smrtnega greha, hočemo na kratko naštet, kaj vse je greh.

Greh je razžaljenje Božje. (4. knjiga Mozesova 27, 14; 5. knjiga Mozesova 7, 25. Sirah 34, 20; Filip 1, 10; Jak. 2, 10; 3, 2 in drugod.) Velikosti tega razžaljenja niti pojmiti ne moremo, kakor ne moremo pojmiti razločka, ki je med človekom, ki greh stori, in Bogom, ki Ga greh žali. Ta razloček je neskončen, zato je tudi razžaljenje neskončno. Ako razžališ svojega hlapca, utegne že to razžaljenje biti veliko. Ako razžališ kako višjo osebo, potem je to razžaljenje še večje in lahko te doleti kaznen. Ako razžališ n. pr. cesarja, o potem te zadene zaradi razžaljenja veličanstva že občut-

ljiva kazen. Čim višja je oseba, tem večje tudi razžaljenje. A kaj so vsi ljudje v primeri z Bogom? Uboge stvari so: le Bog je večno, najpopolnejše, neskončno bitje. Stvarnik nebes in zemlje, torej je tudi razžaljenje neskončnega božjega veličanstva neskončno razžaljenje.

Greh je nepokorščina proti Bogu. (Hebr. 2, 2). Vse stvari je Bog ustvaril, da bi oznanjevale Njegovo slavo in pričale Njegovo vsemogočnost, Njegovo dobrotljivost. In zares! Kako natančno izpolnjujejo vse stvari Božjo voljo, Božje zakone. — Le pogledimo v jasni noči nebo, brezbroj zvezd miglja, med njimi razliva blede luna svoje čarobne žarke. Kako krasen red vlada v stvarstvu, nebena zvezda ne izgreši svoje poti, nego vse se giblje po zakonih, ki jim jih je določil Bog. Pogledjmo dalje, kako lepo se vrste štirje letni časi: pogledjmo rastline, drevesa. Vsako se spomladi ogrne s pisanim cvetjem, rodi sad in na jesen izgubi zopet svoj kras. Pogledjmo raznovrstne ribe v vodi, ptice pod nebom, živali na zemlji, kako natančno izpolnjujejo Božjo postavo. Vse stvarstvo se klanja božjim ukazom, le eden stvor odreka Bogu pokorščino — in to je človek. Človek je krona vsega stvarstva, ima neumrljivo dušo, um in prosto voljo, kakor nobena stvar na zemlji, ima dar govorice, pokončen stas, da zre proti nebu, kjer je edino njegova prava domovina. Vse te brezmejne darove je človek prejel, da bi Bogu dajal čast in slavo. Toda namestu slave in hvale kaj vidimo? Samo grdo nepokorščino. Ako je nepokorščina proti lastnim starišem grd, velik greh, po tem sami lahko presodimo, da je nepokorščina proti Bogu, ki je neskončno dobrotljiv Oče vsem nam — neskončno grd greh.

Greh je zaničevanje Božje, če ne naravnostno, gotovo pa nenaravnostno. (3 knjiga Mozesova 26, 15; 4 knjiga Mozesova 15, 31. Jeremija 3, 20; Ezechiel 20, 27 in drugod). Kdor zaničuje zakone, zaničuje tudi zakonodajalca, ki je dal zakone. Kdor zaničuje božje zakone, zaničuje Boga, najvišjega, neskončno modrega zakonodajalca. Le pogledjmo gnjusobo greha! Vse stvari v vesoljnem stvarstvu izpolnjujejo Božjo voljo, le človek se upira volji svojega Stvarnika. Človek edin izmed vseh stvari, se strastno bojuje z umom in voljo, z vsemi dušnimi in telesnimi močmi proti Bogu, svojemu najvišjemu gospodu ter mu kliče: „Ne bom Ti služil!“ (Jeremija 2, 20). Človek, ki je v prvi vrsti poklican, da bi Boga slavil in častil, se drzne

zaničevati Božje veličastvo, odreče se zaničevalno svojemu vzvišenemu namenu in išče svoje sreče v ničvrednih, minljivih stvareh. Ali ni to grozno onečaščenje Božjega veličanstva! (Rimlj. 2, 23. Ezechiel 13, 19.)

Greh je neskončna krivica proti Bogu. (Ps. 36, 2; 37, 28. Ezechiel 33, 15 do 17. 1. Ivan 3, 4 in drugod.) Pomislimo le, kaj je človek? kaj Bog? Bog je stvarnik, človek stvar, On naš gospod, mi Njegovi podložniki. — Kake dolžnosti ima hlapec do svojega Gospoda? Ali ne to dolžnost, da mu služi? Ali ni Bog tudi v ta namen ustvaril človeka, da bi Mu služil z umom in voljo, z vsemi dušnimi in telesnimi močmi? In kako služi grešnik svojemu Bogu? Mar služi s tem, da od Boga prejete dobrote rabi v Bogu nasprotno namene? Mar se ne pravi to — naravnost se norčevati iz božjih dobrot? Ali ni to brezmejna krivica, ki jo dela stvar svojemu vsemogočnemu Stvarniku?

Greh je črna nehvaležnost proti Bogu. (Izaija 5, 1 in nasl.; Jeremija 2, 4. Mih. 6, 3 in 4. Matej 23, 37.) Bog je vsedobrotljiv oče. Vse, kar imamo, imamo le od Njega. „Kaj imaš, česar nisi prejel?“ vpraša sv. Pavel. Dušo, telo, zdravje, hrano, pijačo, obleko, stanovanje, dež, solnce, zrak, stariše, učitelje, od kod imamo vse to? Od Boga! On je nam vse to dal brez našega zaslužjenja iz čiste ljubezni in dobrotljivosti do nas. Še več! Mi smo katoliški kristijanje. Pri sv. krstu je Bog nam izbrisal izvirni greh, obdaril nas z milostjo in sprejel v sv. katoliško cerkev, ki kot skrbna mati vodi ljudi po pravi poti do večnega izveličanja. — Iz neskončne ljubezni do nas je postavil Bog svete zakramente, po katerih prihajajo k nam v obilni meri milosti Božje. V zakramentu sv. pokore se očiščujemo grehov, v zakramentu sv. Rešnjega Telesa prejemamo Telo in Kri Gospodovo, Sin Božji se vsak dan za nas nekrvavo daruje svojemu nebeškemu Očetu pri daritvi sv. maše. Ali bi mogli mi ubogi ljudje zahtevati še kaj več? Ali je Bog nam mogel še kaj več dati nego samega sebe? Kdo bi torej ne bil hvaležen za vse te brezštevilne dobrote? — Grešnik je oni nehvaležnež, ki zlorabi te dobrote, grešnik je oni, ki rabi dobrotnikovih dari v ta namen, da dobrotnika samega žali. Ali ni to nesramna, črna nehvaležnost?

Greh je velika brezvestnost nasproti Bogu. (Izaija 1, 2—3, Luka 15, 11 in dr.) Bog je človeka stvaril iz brezkončne

ljubezni in zato hoče, da Mu povračuje človek to ljubezen z ljubeznijo. Toda kaj stori grešnik? Grešnik ne le, da odreka Bogu svojo ljubezen, nego se celo popolnoma obrne od svojega Boga in se pridruži satanu. Darove, ki jih je prejel od nebeškega Očeta (primeri zgodbo o izgubljenem sinu pri Luku 15, 13.), razsipa razkošno in brezvestno. Ker ne ljubi Boga, ljubi sedaj satana. Kolika zlobnost in brezvestnost!

Greh je nerazumna predrznost. (Job 15, 25.) Človek, ki greši, se norčuje iz Boga, ki je vsemogočen in neskončno pravičen, ki zamore dušo in telo pahniti v pekel. Grešnik v svoji predrznosti vpričo Boga zasmehuje Njegovo postavo (Gal. 6, 7.), norčuje se iz Njegovih naredeb in izkuša prevrniti in pokvariti нравni red. Mar ni to predrznost do Boga? Do Boga, v čigar rokah je naše življenje, do Boga, ki lahko grešnika v tistem trenutku, ko greh dovrši, pahne v peklenko žrelo? Zares brezmejno predrzen je grešnik, ki Boga z grehom pozivlja na maščevanje. (5 knjiga Mozesova 31, 29; 1 knjiga kraljev 14, 15.; Ps. 5, 11.; 10, 13; 105, 7. Ezechijel 8, 17 in drugod).

Greh je neizrecna oholost. (Jeremija 2, 20.) Grešnik odpove Bogu pokorščino, vsemogočnega Boga prezira, pravzaprav mu je sedaj Bog njegov lastni „jaz“. Kakor mu narekuje strasti, lastno meso, tako dela in ravna. Strasti so pravec njegovemu življenju, tem služi, tem se klanja. Tako obrača grešnik Bogu hrbet. (Jeremija 2, 27. 32. 33.) Zakon je grešniku lastna volja, cerkev, njene naredbe, njene ukaze prezira in se zaničljivo posmehuje vsemu, kar je svetega.

Kolika nečast nasproti Bogu! In kdo dela to nečast? Grešnik-kristijan, ki je odkupljen z dragoceno Kristovo krvjo. Grešnik takorekoč potepta svojega Odrešenika, (Hebr. 10, 29.) in postane upornik proti Bogu. — Kak zločin!

Greh je sovraštvo do samega sebe. (Ps. 10, 6. Tob. 12, 10.) Le nekoliko pomislimo, kake dragocenosti izgubi človek s smrtnim grehom. Kristijan, ki je v milosti Božji, je otrok Božji, brat Kristov, prijatelj Božji. Z enim samim smrtnim grehom so pretrgane vse te prijateljske vezi. Iz prijatelja Božjega postane grešnik sovražnik Božji. Pomislimo dalje, da so vsa dobra dela, storjena v smrtnem grehu, brez vrednosti pred prestolom Božjim. Le samo ta dobrota jim je, da povzročijo milosti izpreobrnjenja. — Kolikih milosti se grešnik oropa! Dalje, greh ukrade človeku mir vesti, srečo, zadovoljnost. O, naj se grešnik le ozre nazaj v mladost, kako

srečen je bil tedaj, ko še ni padel v smrtni greh. In sedaj? Vest nemirna, srce prazno in nesrečno, nezadovoljnost, otožnost — to so grenki sadovi greha. Svojo nemirno vest hoče vtopiti v posvetnem uživanju, toda zastonj, smrti uiti ne more in tudi večni sodbi ne!

Grešnik si potemtakem sam sebi nakoplje časno in večno nesrečo, ali se ne pravi to: sovražiti lastno dušo?

Greh je nespamet, kakršne si niti misliti ne moremo (Ps. 68, 6; 48, 11.) Le nekoliko si predstavljamo: kaj je Bog. On neskončno sveto, modro, dobro bitje. Kaj pa so stvari? Iz tega razvidimo vso grešnikovo nespamet. Grešnik zapusti večno Dobrosto in se vda minljivim ničvrednim stvarjem. Ali si moremo misliti večje nespameti?

Greh je neumnost. (Modrostina knjiga 5, 6—15.) Edino greh naredi človeka nesrečnega. Ne bolezen, ne revščina, ne križi, niti druge britkosti ne škodujejo človeku, marveč še koristijo, ako se ž njimi vadi v čednostih — le edin greh: ta pa vselej škoduje človeku. Grešnik umori z grehom lastno dušo. Duša je od Boga in Bog sam je njeno pravo življenje: greh pa loči od Boga, torej vzame duši življenje.

Greh torej umori dušo in jo pogubi (Marka 8, 36), a če pogubiš edino neumrljivo dušo, kaj ti še preostaja? Nič. Izgubljena duša, izgubljeno vse! Kolika neumnost torej greh!

Greh je dejanje proti naravi. Kaj pa je protinaravno? Protinaravno je, kar je proti pameti, ker človek je še le po svoji pameti človek. Kar je proti pameti, je tudi proti večnemu zakonu. Greh je torej protinaraven.

Z grehom se človek poniža pod nespametno žival. Žival ne more grešiti, ker nima pameti, in človek naj prelomi Božji zakon, človek — ki nosi v sebi podobo Božjo, neumrljivo dušo.

Iz tega je razvidno, kako grozovit zločin je greh. Veče zlobnosti si ne moremo niti misliti. Greh je neskončno žaljenje Božjega veličanstva, neskončnemu žaljenju sledi tudi neskončna kazen. Zato mora biti pogubljen na veke vsakdo, ki umrje v smrtnem grehu, ker je neskončno razžalil Boga. Zato je Bog nezveste angelje zaradi enega samega greha pahnil v pekel, zato je Bog tudi Adama in Evo radi enega greha odslovil iz raja na zemljo. Toda ne le to, Adam in Eva sta izgubila tudi milost Božjo, velike svoje umske popolnosti. Volja je po grehu oslabila in se k hudemu nagnila, človek je podvržen raznim boleznim in naposled smrti.

Poglejmo le nekoliko okoli sebe, ali ne opazimo brezbroj žalostnih nasledkov greha. Koliko bolezni, koliko gorja, koliko bridkosti! — Radi greha prvih starišev bi moral biti ves človeški rod na veke pogubljen, zakaj s prvim grehom je človek neskončno razžalil Boga. A kako, s čim naj zadosti slabotni človek za neskončno razžaljenje? Svojega nima ničesar, kar bi dal Bogu, zato tudi ne more neskončno zadostiti za greh.

Globoko je padlo človeštvo pred Kristom, samo si ni znalo in vedelo pomagati, ves človeški rod je hrepnel po odrešitelju. Tu se umisli nesrečnega človeškega rodu druga Božja oseba in hoče nebeškemu Očetu zadostiti za ljudi greh ter postane človek. Koliko je Božji Sin pretrpel, tega ne more pojmiti noben um, nobeno pero popisati. Celo Njegovo življenje od jaslic do krvave smrti na križu — ni družega nego nepretrgano trpljenje. Zato grešnik, upri svoje oči v Jezusa, ki v strašnih bolečinah umira na sramotnem križu, in pomisli, kdo je pribil Izveličarja na grozni križ? Neskončna pravičnost Božja je zahtevala primerno zadoščenje za greh, zaradi greha torej umira na križu. Odrešenik sveta, presveta Kri nedolžnega Jagnjeta teče na zemljo, da izpere grehu neskončni dolg.

Za vsakdanjo uporabo si zapomnimo še to, da smrtno grešimo le tedaj, če prelomimo Božjo postavo v kaki važni reči in sicer tako, da greh spoznamo jasno in tudi vanj popolnoma privolimo.

Sklenimo torej, da se hočemo varovati greha, ki je največje zlo pred Bogom. Kajti greh je smrt naše duše. „Greh, ko je storjen, rodi smrt.“ (Jak. 1, 15.) Ako je kdo tako nesrečen, da je smrtno grešil, tedaj naj ne obupa, nego obžaluje naj storjeni greh, kakor hitro mogoče naj se ga izpove Božjemu namestniku ter naj se potem poboljša. Pred vsem je treba, da imamo vedno pred očmi Božjo vsepričujočnost, zlasti pogosto mislimo na štiri poslednje reči: na smrt, sodbo, pekel, nebesa ter se izročimo zaščiti Božje Matere, Marije Device!

Kapelan Anton Merkun.

(Dalje prihodnjič.)

Nečimurnost ni priprava za I. sveto obhajilo.

Na Francoskem v mestu Parizu se je pripravljala neka deklica, Albertina z imenom, za

prvo sv. obhajilo. Dobila je zato od starišev dragoceno novo obleko. V soboto pred belo nedeljo so šli stariši z doma. Zdaj vzame Albertina iz omare obleko ter se ogleduje v zrcalu, kako se ji pristoja. V sobi je bilo že mračno. Zato pokliče svojega petletnega bratca, da bi s svetilko stal pri njej. Med tem, ko se vrti pred zrcalom nečimurna deklica, katera je hotela drugo jutro prejeti svojega Izveličarja v srce, vname se hipoma obleka. V trenutku je bila vsa v plamenu. V strahu je deklica kričala na vso moč ter se valjala po tleh, da bi tako pogasila strahoviti ogenj. Sosedje, ko slišijo vpitje, prihite v hišo, ter najdejo otroka gorečega. Sicer so ogenj kmalu pogasili z mokrimi rutami, ali opazili so, da je Albertina po vsem životu pokrita z rudečimi in črnimi lisami. Se celo lasje so ji pogoreli do tal. Takoj so jo prenesli v posteljo, obvezali rane ter poklicali zdravnika. A vse je bilo zaman. Albertina je umrla še tisti večer v groznih mukah, na večer pred belo nedeljo.

Gospica M. R.

V spominj † kanoniku prof. Josipu Marn.

P. n. Josipu Marn,
c. kr. prof. čast. kanoniku, predsedniku »Slovenske Matice«, slov. pisatelju i. t. d.
roj. v Dragovškem št. 47. 13. sušeca 1832, umrl v Ljubljani 27. prosinca 1893.
Post. častilci.

Tako se glaseči napis je vklesan v mramornato ploščo, vzdano v župno cerkev v Štangi, rojstni župniji † čast. kanonika profesorja Josipa Marn. Dne 24. junija t. l. se je vršilo odkritje plošče. Slavnost se je obhajala deloma v cerkvi, deloma zunaj cerkve. V cerkvi je služil slovesno sv. mašo kanonik Iv. Sušnik, a pred sv. mašo je govoril o pokojniku njegov nekdanji učenec in prijatelj, prevzvišeni knežškof Anton Bonaventura. Naj omenim iz prelepega, vspodbudnega govora vsaj nekatere misli:

„Veliko milosti“ je dejal Prevzvišeni, „je prejel ranjki kan. Marn od Boga. Prva in največja milost je bila ta, da je bil krščen. Kajti sv. krst je sploh največja milost, katero Bog podeli človeku. Pri sv. krstu se mu je vžgala sv. vera, po kateri je živel Marn do svojega konca. Postal je čist in nedolžen otrok Božji; in to krstno nedolžnost si je ohranil vse življenje. To sklepam iz raznih dejstev, katere sem ali sam opazoval na njem ali pa slišal o njem. Kako je ljubil n. pr. sv. čistost!

Nekoč se je peljal še kot dijak po železnici. V vozu se je pa nesramno govorilo. In to je tako bolelo čistega mladeniča, da poprosi sprevoznika, naj ga prestavi v drug kupé. In kakor je sam ljubil in negoval to lepo čednost, tako jo je hotel vcepiti tudi svojim učencem.

Župnik Josip Plantarič.

(Konec prihodnjic.)

Josip Hasl.

(Dalje.)

II.

Na vseh svetnikov dan 1. 1766. je prišel o. Josip Hasl iz Maribora v Ljubljano. Tu se je lotil pisateljevanja.

Tiho nedeljo dne 5. malega travna 1767 so se pričele duhovne vaje za slovensko ljudstvo v ljubljanski jezuitski cerkvi pri sv. Jakobu. Vodil jih je o. Hasl. Ob 5. uri zjutraj je bil prvi pripravljalni govor. Do četrtega so bila vsak dan redna premišljevanja. Od 6. do 7. ure zjutraj je bilo izpostavljeno Najsvetejše, s katerim se je dal potem blagoslov. Popoldne je bil govor o 5. uri, nato slovenske litanije in blagoslov. V četrtek zjutraj je bil sklepni govor. Tako so se vršile duhovne vaje pri oo. jezuitih leto za letom in tak jim je bil spored tudi naslednja tri leta, ko jih je vodil o. Hasl. O poslednjih Haslovih duhovnih vajah, ki so se pričele dne 1. malega travna 1770, izrečno poroča jezuitski dnevnik, da so k njim vreli ljudje trumoma.

Vse štiri tečaje svojih slovenskih duhovnih vaj je lepo spisal Hasl v posameznih knjigah v veliki 4, vezanih v trdno usnje. Žal, da nam je ohranjen od teh rokopisov samo tretji tečaj z l. 1769. Da je ostavil Hasl v rokopisu vsaj tri tečaje duhovnih vaj, sklepam iz napisa na knjižnem hrbtu ohranjenega tretjega zvezka; onduka stoji natisnjeno z majuskuli: Exer Carn. Tom. 3. Ta zvezek se hrani sedaj v župnem arhivu loškem pri Zidanem mostu, odkoder mi ga je g. župnik Leopold Skuhersky blagovolil poslati v porabo. Naslov mu je: Večne Resnice, katere iz Jožeph Hasl, en mašnik iz tovarštva Jezusoviga v treitimu letu suoiiga pridigarstva krainskim ludem v' Lublani ob cassu teh svetih exercici napreinesl. — Tu en taužent, sedemstou, devet inu šestdesetu letu po Christussovimu Roystvu. Na nastopnem listu je latinski naslov: Aeternae veritates per Josephum Hasl, Societatis Jesu Sacerdotem tertio anno sui concionatorii muneris Carniolico populo Labaci tempore sacrorum exercitiorum propositae. — Anno Salutis nostrae 1769.

Haslove „Večne Resnice“ obsegajo pripravljalni nagovor: „Opominovanje, de imamo za naše večnu izveličanje skerbeti“ in sedem „spremišljevanj“. V 1. govori „od greha naših prvih starišou, v 2. „od naših lastnih grehou“, v 3. „od dobre, inu hude smerti. Ali Od smerti eniga brumniga, inu hudobniga

Kristiana“, v 4. „od gmein Sodbe“, v 5. „od Paklenskiga Brezna“ v 6. „od Nebeškiga Kraylestva“, v 7. „od tiga Zaprauliviga Synu“. Vsako premišljevanje pričinja Hasl s „predgovorom“ latinskim in slovenskim n. pr. pri 4. premišljevanju: „Rom. 14. 10: Omnes stabimus ante tribunal Christi. Vsi bomo pred Christusovo sodnico stali.“ Nato pride: „Cill, inu konc tiga spremišlvanja: Letu spremišlvanje je na tu namenenu, de se bomo z' tim še skrbneiši pred vso pregreho varvali.“ Potem je: „Tu pervu Perpraulenje“, s katerim poziva govornik poslušalce, naj si predočijo vse ljudi, kolikor jih je živel na zemlji, oživele in zbrane v Jozafatovi dolini, kjer so „perprauleni gun posledni odgovor, abšet, ali urtl Christusov zašlišati, kater bo ži imel za vse večne čase velati.“ V drugem „perpraulenju“ je vzdihljaj k sodniku Jezusu Kristu za milost, da bi mogli spoznati njegovo pravico, vse grehe obžalovati, zasovražiti in se jim odpovedati. Potem razvija Hasl premišljevanje po teh treh točkah: Ta prvi Odstauk: (Tu, kar se bo pred gmein sodbo permerilu.) Ta drugi Odstauk: (Tu, kar se bo per gmein sodbi permerilu.) Ta tretji Odstauk: (Tu, kar se bo po gmein sodbi permerilu.) Nato pride sklep, kateremu pravi Hasl „Podgovorjenje.“ Konec poslednjega premišljevanja stoji jezuitsko geslo: O. A. M. D. G.

Učen in pobožen mož je bil Josip Hasl. Taka je sodba vrstnikov o njem. Njegove „Večne Resnice“ jo potrjujejo. Diči jih neka živahna prepričevalnost, s katero jih razlaga. S svetopisemskimi reki in z besedami sv. cerkvenih očakov se čredijo primere iz vsakdanjega življenja. Ž njimi se ponižuje do poslušalca prostaka, da bi ga vnel za Boga in za rešitev neumrljive duše. „Skerb za tu večnu izveličanje naše boge duše je naše lastnu opravilo“ — kliče v pripravljalnem nagovoru. „My imamo veliku opravil na timu svetu, katere lohka drugi namest nas opravio: kir enimu pridigarju ena taka zaderžba napreipride, de namore sam pridigvati, pak eniga drugiga naprosi, de leta namest njega ludem Božjo besedo napreinese. Kir ima en ozdraulenik, ali dohtar toliku bolnikon, de namore sam vsim postreči, pak eniga drugiga ozdraulenika, ali dohtarja namest sebe sem, tarkiekei pošle gledati, kaku se nek njegovi bolniki občute. Kir en gospudar nima časa sam priti k' suoijmu perjatelnu, de bi se žnym za vol eniga gušniga opravila pomenil, pak k' njemu eniga ročniga, eniga pametniga, eniga zbrisaniga posla za vol te rečy pošle. Kir en kmet zbolí, de namore sam suojo štibro opraviti, pak suojo ženo, suojiga synu, al eniga drugiga zvestiga človeka s' dnarjami h' gosposki pošle. Kir postavim ta kuhenska ima toliku opraviti, de namore sama vso kuhensko posodvo pomiti, pak eno drugo keršenco, al celu eno ptujo prosi, de nji v' timu delu pomaga. Inn taku imamo my več drugih opravilon na timu svetu, katere lohka drugi namest nas opravio. Ampak kadu nam bo namest nas pot pruti nebesam delat? Kadu nam bo namest nas pred tu lubeznivu obličie Božje perpelal? nobeden, ah! nobeden moji kristiani. Letu delu si moremo samy sturiti, letu nam namorejo drugi namest nas sturiti, ne naši vikši, inu nam napreipostavljeni oblastnyki, ne naši posli, inu drugi nam podložni ludji, ne naši stariši, otroci inu druga žlahta, ne ti ptuji, ne naši perjatelni, ne naperjatelni. — Za vol tiga sveti Apostel Peter vsakiga posebei taku opomina:

Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis, Lubi Bratji perložite tem več flisa, de bote vaše pokličanje, inu izvolenje terdnu sturili. Raunu koker de bi nam bil otel reči sveti Apostel Peter: Lubi bratji! več, več skrbite za izveličanje vaše boge duše; zakaj letu opravilu je vaše lastnu opravilu, letu vas same amtiče, letu si morete samy, noben vam namore letu namest vas opraviti."

Župnik Iv. Vrhovnik.

(Dalje pride.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec julij 1902:

Spoštovanje do presv. Imena Jezusovega.

b) Posebni nameni.

12.) **Sv. Mohor in sv. Fortunat.** Leon XIII. Slovenska mladina v Marijinih družbah. Prizadevanje za čisto življenje

13.) **Sv. Marjeta.** Slovenska dekleta. Milost izpreobrnjena trdovratnih grešnikov. Volitev pravega poklica.

14.) **Sv. Bonaventura.** Kranjski novomašniki. Knezškof Anton Bonaventura Cerkveni dostojanstveniki.

15.) **Sv. Henrik I.** Cesar Fran Josip I. Katoliški vladarji. Prijateljsko razmerje med cerkveno in svetno oblastjo.

16. **Karmelska Mati Božja.** Slovenske matere. Udje skupulirske bratovščine. Pogosta misel na smrt

17 **Sv. Aleš.** Slovenski mladeniči. Slovenski delalci v Rudokopih. Siromašne slovenske družine.

18. **Sv. Miroslav.** Izpolnovanje stanovskih dolžnostij. Vestna uporaba prostega časa. Naša mladina na opočitinah.

S.

Škofijska kronika.

Premil. g. knezškof dr. Anton Bonaventura Jeglič se je odpeljal na vizitacijo 24. majnika in je birmal v Radoljici 318 otrok 25. majnika, v Ljubnem (67 otrok) 26. majnika, v Ovisah (47) 27. majnika in v Kropi (125) 28. majnika. Praznik presv. Reš. Telesa, to je 29. majnika, je vodil procesijo v stolnici in popoldan vpeljal v križanski cerkvi moško Marijino družbo. Pristopilo je 44 udov. Potem je nadaljeval vizitacijo in birmo v radovljški dekaniji in sicer 31. majnika na Boh. Beli (87), 1. junija na Boh. Bistrici (174), 2. junija v Srednji Vasi (188), 3. junija na Koprivniku (68), 4. junija v Gorijah (203), 5. junija v Zasipih (62), 6. junija v Gradu (147), 7. junija v Lescah (50) 12. junija v Ratečah (99). Sv. birme se vdeležiti in k godu ga pozdravit je semkaj prišel tudi msgr. Tomo Zupan. Nadaljeval je ta sv. opravila potem 13. junija v Kranjski Gori (155), 14. junija na Dovjem (126), 15. junija na Jesenicah (358), 16. jun. pri Sv. Križu (37), 17. jun.

na Koroški Beli (103), 18. junija na Breznici (168). Vseh birmancev v radovljški dekaniji je torej bilo 3458. Na tej vizitacijski poti je blagoslovil na Boh. Beli kip Jezusovega Srca v kapelici pred župniščem in zastavo Marijine družbe, v Gradu kip Lurske Matere Božje in v Lescah je vpeljal Marijino družbo. — Nedeljo po prazniku presv. Jezusovega Srca je opravil dopoldne ob desetih slovesno sv. mašo v stolnici in je dopoldne nemški, popoldne ob štirih pa slovenski pridigoval. Po sv. maši je po 11. uri instaliral novoimenovanega stolnega prošta preč. g. prelata dr. Ivana Kulavica. — 11. junija, preden je odšel na vizitacijo, so se mu poklonili stolni kapitelj in mnogi ljubljanski duhovniki ter mu čestitali za god. — 19. junija je maševal pri sv. Luciji, podružnici svoje rodne begunjske župnije. — Saboto 21. junija je odšel v Idrijo, kjer je na tamošnji praznik sv. Ahacija, 22. junija, delil sv. birmo (840 otrok) in vodil idrijsko zaobljubljeno procesijo s sv. Rešnjim Telesom. 24. junija se je vdeležil v Štangi slavnosti odkritja spominske plošče † č. kanoniku, profesorju Josipu Marn. Pri tej priliki je imel tudi cerkveni govor.

— s —

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Prečastiti g. dr. Ivan Nep. Kulavica je bil dne 8. junija 1902 slovesno kanonično vmeščen na podeljeno mu stolno proštijo. — Kn. šk. duhovnim svetnikom sta bila imenovana vč. gg.: Mihael Sajč, župnik v Štangi, in Frančišek Jereb, vpokojeni zasipški župnik na Jezeru v Bledu. — Podeljene so bile župnije: Dragatuš vč. g. Leopoldu Raktelj, župniku v Grčaricah; Srednja Vas v Bohinji vč. g. Ivanu Berlic, župniku v Mošnjah; Zagorije ob Savi, vč. g. Gothardu Rott, župniku pri Stari Cerkvi; Čatež pod Zaplazom č. g. Henriku Povše, mestnemu kapelanu v Kameniku. — Kanonično vmeščena sta bila čč. gg.: Frančišek Pavlin na župnijo Col dne 16. junija 1902; Henrik Povše na župnijo Čatež dne 19. junija 1902. — Č. g. Ivan Štrukelj, kapelan v Šmartnem pri Litiji, je dekretiran župni vpravitelj ondi. — Umrla sta čč. gg.: Ivan Treven, vpokojeni župnik tržaške škofije, dne 26. majnika 1902 v Idriji; Jurij Kržišnik, vpokojeni kapelan, dne 10. junija 1902 v Črnem Vrhu nad Polhovim Gradcem. Priporočata se v molitev čč. gg. duhovnim sobratom. Više 3 svete redove prejmejo letos 10. 12. in 14. t. m. v „Dan.“ št. 26 znanovani ljubljanski gg. bogoslovci. Skupne duhovne vaje bodo letos od 25. avgusta zvečer do 29. avgusta zjutraj.

Po „Ljublj. škof. listu“ izza 19. junija 1902, št. V.

Pesvečeni bodo letos v Ljubljani tudi gospodje bogoslovci-frančiškani: Kazimir Zakrajšek iz Preserja (nova maša 27. julija na Žalostni Gori v Preserski župniji); Gvidon Kort. Rant s Premka (nova maša 27. julija na Dobravi); Norbert Sušnik iz Mavčič (nova maša 20. julija v frančiškanski cerkvi v Ljubljani). Friderik Zalar iz Ljubljane in Teofil Zajec tudi iz Ljubljane pa prejmeta radi mladosti le samo subdijakonot in dijakonat.

Br. K.